

ПРОЛОГ

ЉОксфорд

В наши дни

Пергаментът беше с абаносовия цвят на стар чай, крехък като осланен есенен лист.

Малкото парче хартия беше прегънато внимателно на три така, че се събираше идеално между страниците на книгата. Върху една от прегъвките се виждаше воден знак. Елизабет погледна бързо към заглавието в каталога – *Опус астрономикус кворум прима де сфера планетариум* – и после отново сгъна листа.

Открих го!

Гърлото ѝ се стегна. За момент си остана така, напълно вцепенена. Библиотекарят беше с гръб към нея, приведен над количка с книги. Елизабет вдигна очи към часовника на срещната стена – седем без пет.

Разполагаше само с пет минути до затварянето на библиотеката, а може би и по-малко. Звънецът вече отдавна бе иззвънял и повечето читатели си събираха нещата и се подготвяха за излизане. Но въпреки това Елизабет все още не бе в състояние да събере сили, за да отвори листа. Вместо това взе внимателно книгата, разтвори я нежно и бавно я приближи към лицето си. „Внимателно, не бързай!“ – напомни си мислено.

А после, със затворени очи, познатото предпазливо котешко подушване. И веднага я заля онзи познат аромат – на стар прах, примесен с лек полъх на камфор. След това дойде и морето – да, това определено беше море. И нещо друго, но какво? Елизабет вдиша отново, но този път леко.

Рози. Тъга.

Остави бавно книгата на мястото ѝ. Ръцете ѝ трепереха.

ПЪРВА ГЛАВА

КОНСТАНТИНОПОЛ

*31 август 1599 година,
през нощта*

– Мъртви ли са?
– Момичето – да.

Еlegantно телце с две тънки златни верижки на деликатните глезени лежеше проснато по корем сред възглавниците на пода.

– А другото тяло?

Еврейката Есперанца Малхи – *кира** на *валиде султан***, приближи фенера си към лицето на второто тяло, отпуснато в странна поза на дивана. От джоба на робата си извади малко огледалце, инкрустирано със скъпоценни камъни, и го насочи към ноздрите. Макар и едва видимо, повърхността на стъклото се запоти.

– Не, ваше величество, още не.

Скрита в сенките до прага на малката стая, Сафийе*** – *валиде султан*, майката на Божията сянка на Земята, повдигна падналия на гърба ѝ воал върху раменете си и потрепери, въпреки че нощта беше топла. Смарагдът с размери на гълъбово

* Кира – посредничка на жените в харема и външния свят. – *Б. р.*

** *Валиде султан* – майката на управляващия султан, втората по значение за управлението в Османската империя след самия султан. – *Б. р.*

*** Сафийе султан – жена на Мурад III и майка на Мехмед III, по исторически данни: венецианка, дъщеря на управителя на Корфу; за целите на романа си авторката е променила произхода ѝ. – *Б. р.*

яйце на пръста ѝ улови светлината от фенера на Есперанца и проблесна като котешко око.

– Но няма да е за дълго, нали? Какво мислиш?

– Не, няма да е за дълго, ваше величество. Да изпратят ли да повикат лекаря на султана?

– Не! – гласеше резкият отговор. – Никакъв лекар! Все още не!

Двете се обърнаха към умиращата фигура, просната на дивана – масивна купчина мека черна плът. На пода до дивана имаше преобърнат поднос с разпръснато наоколо съдържание. Тънки петна от някаква тъмна течност – храна или повръщано, проблясваха подобно на нишки паяжина сред възглавниците. Друга тънка черна ивица пълзеше от ухото на фигурата.

– Отрова?

– Да, ваше величество – кимна леко Есперанца. – Вижете! – приведе се и вдигна нещо изпод купчината счупен порцелан на пода.

– Какво е това?

– Не съм много сигурна. Може би детска играчка... Някакъв кораб.

– Не ми прилича на играчка.

Есперанца се втренчи в предмета в ръцете си и усети, че едно парченце от него се отчупва между пръстите ѝ.

– Не, наистина не е играчка – изрече дълбоко замислена. – Някакъв сладкиш, направен от захар – и насочи кораба към устата си, като че ли се канеше да го опита.

– *Не го слагай в устата си!* – извика Сафийе и едва не събори с ръка предмета от ръката ѝ. – Аз ще го взема, Есперанца. Дай ми го!

Зад дивана имаше отворен прозорец, от който се виждаше коридор със зелени и бели плочки, украсен със саксии с жасмин. В изолираната от високите стени сладост на нощта внезапно се дочу някакъв шум.

– Бързо, лампата!

Есперанца побърза да изгаси фенера си. В продължение на известно време двете жени стояха, без да смеят да помръднат.

– Котка, ваше величество – изрече тихо от мрака зад тях личната прислужница на Сафийе, забулена с тънък воал като господарката си.

– Колко е часът, Гюлбахар?

– Само няколко часа до изгрев слънце, ваше величество.

– Колко бързо лети времето!

От другата страна на прозореца, над високите стени, се виждаше резенче от нощното небе. Изведнъж облаците се разделиха и стаята бе залята от ярка лунна светлина, по-силна и от фенера на Есперанца. Плочките по стените на стаичката като че ли потрепнаха и заблестяха – в сребристосиньо и сребристорозелено, подобно на вода в огряно от луна езеро. В светлината на лунните лъчи попадна и безжизненото тяло върху дивана, почти голо, ако не се броеше финия бял муселин около слабините. Сафийе се загледа в него. Беше като женско тяло, меко и почти обезкосмено – пищните оголени бедра, тясната талия, увисналите гърди, зърната с цвят на меласа. Величествена скулптура от плът. Кожата, която през деня беше толкова блестяща и черна, сега бе станала пепелява, сякаш отровата бе изсмукала всичката ѝ светлина. А в ъгълчетата на нелепо разтворените устни, дебели и червени като цветове на хибискус, се стичаше пяна.

– Ваше величество... – очите на еврейката се стрелнаха притеснено към Сафийе. – Кажете ни какво да правим сега, ваше величество!

Но *валиде султан* като че ли не я чу. Направи крачка към вътрешността на стаята.

– Малко славейче, стари приятелю...

Думите бяха не по-силни от шепот.

Тежките бедра бяха праметнати върху възглавниците, напълно забравили за скромност и свян като жена по време на раждане. Котката, която до този момент душеше сред парчетата порцелан по пода, скочи върху дивана. От движението ѝ част от тънкото муселиново покритие се свлече, излагайки на показ частите отдолу. Есперанца се пресегна, за да ги покрие пак, но с бързо движение на ръката *валиде султан* я спря.

– Не, остави ме да видя. Искам да видя!

Направи още една крачка навътре в стаята. Откъм прислужницата ѝ Гюлбахар дойде тих, сподавен звук като едва доловима въздишка. Също като останалите части на тялото и слабините бяха напълно обезкосмени. Между пухкавите черни бедра, там, където би трябвало да са мъжките части, нямаше нищо. На тяхно място имаше празно пространство –

един-единствен гневен белег, втвърден и удебелен като след обгаряне, на мястото, където някога, в някакъв невъобразимо далечен момент от невъобразимо дългия му живот, един замах на острия нож беше отнел пениса и тестисите на Хасан ага – началник на черните евнуси на *валиде султан*.

* * *

Носещ се върху облак от болка, Хасан ага – Малкия славей, долавяше някъде в далечината на затихващото си съзнание, че *валиде султан* е наблизил. Шепотът на жените беше объркан, не повече от неясно жужене за неговите уши, ала нейният аромат – смирната и амбрата, с които парфюмираше бельото си, кожата на красивите си бедра, корема си и забранения си секс – не, той никога не би могъл да сбърка този аромат, дори и сега, когато беше на смъртно легло.

Отново се унесе. Болката се бе впила като демон в червата му и бе спряла движенията им, като че ли тялото му е било подложено на продължителни изтезания. И сега се носеше нанякъде. Буден ли беше, или просто сънуваше? Да, болката. Но той познаваше добре болката. Пред вътрешния му взор изникна образ на момче. Малко момче, но дори и тогава вече здраво и набито, с къдрава, ниско подстригана коса, приличаща на черна шапчица, свлечена необичайно ниско над челото му. Някъде в този сън като че ли долови нечий женски глас – пищеше. А после и мъжки глас – баща му? Но как е възможно? Хасан ага, началник на черните евнуси, нямаше родители. Или може би е имал – някога, в онзи друг живот преди толкова много години, когато все още беше цял.

И докато се носеше все така на ръба на съзнанието си, в главата му се втурнаха и други картини – идваха и отминаваха, поглъщани от водовъртежа в ума му. Сега пред него се очерта хоризонт – широк, син хоризонт. Момчето с ниско подстриганата коса вървеше. Пътуването нямаше край, вървеше ли, вървеше. Понякога, просто за да не унива, той си пееше, но преди всичко вървеше ли, вървеше, през гори и през джунгли, през реки и просторни равнини. Веднъж, през нощта, бе изревал лъв. По друго време имаше ято птици – яркосини и червени, изригнали като фейерверки от горските дълбини.

Имаше ли и други с него? Всъщност да, много други. Повечето от тях деца, като него самия, и всички до един оковани във вериги за краката и за врата. Често се препъваха и някои оставаха там, където паднеха. Опитва се да вдигне ръка към гърлото си, но вече нямаше никакво усещане в крайниците си. Къде ли бяха ръцете и краката му? И най-вече къде беше гърлото му? Изведнъж го заля странно любопитство, а после бе обгърнат от чувство за изместване в пространството – толкова могъщо и толкова замайващо, сякаш различните му части бяха разпръснати далече една от друга, подобно на луната и звездите.

Но той не се страхуваше. Бе имал това чувство и преди. Пясък. Беше нещо, свързано с пясък. Вървенето беше спряло и пред него имаше нов хоризонт, златист и безмилостен. От взирание в него го заболяха очите.

Когато дойдоха за него, беше нощ. И по-хладно. Имаше някаква колиба, а мъжете в нея му бяха дали да пие нещо, което той първоначално изплю, но те настояха да го изпие. Да не би да им беше пял? Спомняше си далечния блясък в очите им, докато бяха наклекали покрай огъня, и как главата му се бе завъртяла, и отвратителния вкус в устата му. Беше им благодарен, когато му позволиха да легне край огъня. После се чу звук от удар на метал в камък, а след това се усети силна горещина. Нечия мъжка ръка, доста внимателна всъщност, бе вдигнала робата му над кръста, излагайки на показ гениталиите му. Дадох му парче дърво, което да захапне, но той не разбираше какво става с него.

– Има три начина – говореше мъж, който бе различен от останалите. Главата му беше увита в тюрбан от платно, какъвто бе обичаят на мъжете от пясъчните земи на Севера. – При първите два тестисите могат да бъдат или смазани, или напълно премахнати. Пенисът остава, но пациентът губи завинаги своята плодовитост. Болката е непоносима, съществува голям риск от инфекция, но повечето оцеляват, особено по-младите. Третият начин включва изрязване на всички гениталии – през мъглата на съзнанието си момчето усети, че човекът се вижда в лицето му. – При този начин рискът е още по-голям, разбира се – може напълно да изгубите товара си – но търсенето на точно такива обекти е изключително голямо. Особено ако са грозни, а този тук... Пфу! – засмя се тихо на себе си. – Този тук е грозен като хипопотам!

– Какви са шансовете? – говореше мъжът, който бе вдигнал робата на момчето.

– Ако лекарят не внимава, малцина оцеляват при прилагането на третия начин. Ако болката не ги подлуди, то тогава ги убива треската, която настъпва по-късно. А ако и треската не успее да ги убие, съществува опасност при заздравяването на раната частите им напълно да се затворят. Лекарят трябва да измисли начин да задържи едната тръба отворена – онази, по която минава урината на пациента. Защото, ако не се вземат мерки за тази тръба, то тогава за пациента няма никаква надежда и смъртта е неминуема. Най-грозната и най-болезнена смърт от всички възможни. В моя случай обаче, защото аз имам много голям опит с подобни процедури, шансовете са много добри – около половината от моите пациенти оцеляват. А конкретно в този случай... – тук момчето отново улови погледа на мъжа с тюрбана, впит в него. – Този ми изглежда достатъчно силен, за да издържи. Сигурен съм, че ще успеете да го продадете в харема на самия велик господар!

Около огъня настана брожение, докато мъжете събраха глави и започнаха да се съвещават. А накрая първият, който изглеждаше главният сред тях, заговори отново.

– Товарът ни е много ценен. Изминахме много път – три хиляди левги, че и повече от горите на голямата река – и вече изгубихме твърде голям брой глави от стоката си, за да поемаме подобен риск. В Александрия, закъдето сме се запътили, ще продадем много лесно онези, които стават за роби, и така ще си осигурим печалбата. Но ти си напълно прав – само един от този вид може да донесе невиджани богатства. Особено момче от онези далечни земи. Един добър екземпляр като него би могъл да донесе печалба колкото всички останали, взети заедно. По пазарите на Александрия и Кайро се носят слухове, че османските господари вече предпочитали такива вместо белите евнуси, които идват от източните планини на Великата турска империя. Но само най-богатите хареми в империята могат да си позволят черни евнуси. Те се считат за луксозни стоки като шраусовите пера, златния прах, шафрана и слоновата кост, които карат керваните, минаващи през тези пясъци. Затова ще рискуваме, но само с един. И нека бъде с това момче, след като и

ние като теб виждаме, че е силен и има голяма вероятност да оцелее. Ще ти позволим да докажеш уменията си, копте*, но само с този.

– Добре, значи ще бъде пеещото момче – кимна одобрително мъжът с тюрбана. – Ти си истински търговец, Масуф бей. Ще ми трябва вряло масло, за да обгоря раната – добави делово. – И четирима от най-силните ти мъже, за да държат момчето. Болката им дава сила за десетима.

Близо четирийсет години по-късно, в хладната и благоуханна нощ край Босфора, голото тяло на Хасан ага се размърда лекичко. Пръстите му се разтвориха и потрепнаха върху възглавниците на дивана подобно на чудовищни нощни пеперуди. А после съзнанието му отново се върна към делириума и потъна в миналото.

Все още беше нощ. Когато всичко свърши, по настояване на копта търговците на роби бяха изкопали дупка в пясъка точно зад колибата. Дупката беше тясна, но дълбока и точно толкова широка, колкото момчето да бъде заровено в нея до врата така, че само главата му да остане над земята. После мъжете заминаха нанякъде и го оставиха там. Но момчето не си спомняше нищо от това. Дойде в съзнание доста време след това, обгърнато от тежестта на хладния пясък около него. Ръцете и краката му бяха прилепени към тялото му така, сякаш бе увит в паяжината на огромен паяк.

Колко дълго го бяха оставили така, заровен жив в тази дупка? Пет дена, седмица? През първите няколко дена, докато го владееше треската, която го бе хванала почти моментално, той изобщо не си бе давал сметка за времето. Въпреки непоносимата жегата през деня и слънцето, от което кръвта му вреше сякаш в тъпанчетата му, зъбите му тракаха от студ и несвят. А болката между краката му беше толкова раздираща, че в устата му непрекъснато се събираше горчива слюнка. Ала най-лошо от всичко беше жаждата – кошмарна, всеобхващаща жажда, която го обгръщаше и измъчваше. Но когато изкрещя за вода, гласът му, вече не по-силен от глас на котенце, не стигна до ушите на никого.

* Копт – член на Коптската християнска църква, която съществува и до днес в Северна Африка и за която се смята, че е запазила в най-чист вид идеите на ранните християни. – *Б. пр.*